

2014ko albisteen kronika

Sopela, Bizkaiko Uribe Kostako udalerriaren izen ofiziala

Bizkaiko Batzar Nagusiek *Sopelana* izena alde batera utzi eta udalerriari ofizialki *Sopela* deitzea onartu zuten urtarrilaren 29an. Bizkaiko eta Euskal Autonomia Erkidegoko aldizkari ofizialetan argitaratu ostean, Sopela izenari erabateko ofizialtasuna eman zitzaion.

Udalerri horretako izen ofiziala aldatzea prozesu luzea izan zen. Euskaltzaindiak hainbat aldiz adierazi zuen Sopela izan behar zela udalerriaren izen ofiziala, eta hala jasotzen du Akademiaren 145. arauak, 2005ean onartua *Bizkaiko Herri Izendegia* izenarekin.

Udalak eskatuta, 2012an egin zuen Akademiak azken txostena. Harrezkero, 2013ko urtarrilean egindako Udalaren Euskara, Hezkuntza eta Kultura batzordearen bileran Euskaltzaindiak izenari buruzko argibideak eman zituen. Hilabete geroago, 2013ko otsailaren 28an eginiko osoko bilkuran, udalerria Sopela deitzeko prozesua abian jartzea erabaki zuen Udalak.

Ondoren, akordioa Bizkaiko Batzar Nagusietara bidali eta bertako Batzorde Institutuzionalak izen aldaketaren aldeko irizpena eman zuen 2013. urteko abenduaren 3an. Azkenik, 2014ko urtarrilaren 29an, Bizkaiko Batzar Nagusiek onartu zuten aldaketa.

Euskaltzaindia D ereduaren alde Nafarroan

Urtarrilaren 31n, Bilbon eginiko Osoko bilkuran, Euskaltzaindiak honako adierazpena onartu zuen:

«Nafarroako irakaskuntzan iragarri da datorren 2014-15 ikasturtean izena emateko epea. Urtero bezala, gurasoek aukera izanen dute beren umeak D ereduan matrikulatzeko, bai irakaskuntza publikoan, bai ikastolen sarean. Izan ere, ikastetxe horiek aukera paregabea eskaintzen diote Nafarroako gizarteari, gurasoei bereziki, nafar guztionan den hizkuntza eta kulturatik abiatuz, beren seme-alabak mundu zabalera begira hezi ahal izateko.

Euskara babestea, gizartearen maila guztietara zabaltzea eta erabilerara sustatzea Euskaltzaindiaren zeregin berariazkoak dira, legez Euskaltzaindia baita euskararen erakunde aholku emaile ofiziala. Hori horrela, Akademiak xede horiekin bat egitera gonbidatzen ditu Nafarroako haurren gurasoak eta beren seme-alaben heziketarako D eredua (euskarazko irakaskuntza Gaztelania irakasgaiarekin) hautatzera animatzen. Aldi berean, zorionak ematen dizkie eredu hori hautatzen duten gurasoei, bai eta eskerrak eta babes osoa ere, irakaskuntza publikoan zein ikastolen sarean urte luzez, zeregin horri osoki emanak eta emaitza bikainak lortuz lanean aritu diren eta ari diren irakasleei eta gainerako langilei.

Bilbon, 2014ko urtarrilaren 31n eginiko
Euskaltzaindiaren Osoko bilkuran aho batez onartua».

«Euskaltzaindiaren Hiztegia» egitasmoaren zuzendaritza berritu

Euskaltzaindiko Osoko bilkurak, urtarrilaren 31n Bilbon eginiko batzarrean, Andoni Sagarna euskaltzain oso eta Gipuzkoako ordezkaria *Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta Adibideak* egitasmoaren zuzendari izendatu zuen. Bilera berean, Miriam Urkiak, Euskaltzaindiaren Hiztegi Batuko Lantaldearen buruak, zeregin horretan lagunduko ziola erabaki zuen Akademiak, eta Jose Antonio Aduriz euskaltzain urgazleak aholkulari lanetan jardungo zuela.

Ordura arteko lantaldearen teknikariak (Elizabet Kruzeta, Ainhoa Otamendi, Ane Loidi eta Gabriel Fraile) lanean jarraitu zuten.

Ibon Sarasola egitasmoaren aurreko zuzendariak, Euskaltzaindiarekin izan zuen zuzendaritza-kontratua 2014. urtean ez berritzeko hartu zuen erabakia idatziz berretsi ondoren, Euskaltzaindiaren Zuzendaritzak proposatu eta 2014ko urtarrilaren 31n Bilbon eginiko Osoko bilkurak berretsi zuen egitasmo horren zuzendaritza berriaren osaera.

«Desagertzeko arriskua duten europar hizkuntzez eta hizkuntza-aniztasuna Europar Batasunean» mintegia

Otsailaren 21ean, «Desagertzeko arriskua duten europar hizkuntzez eta hizkuntza-aniztasuna Europar Batasunean» mintegia egin zen Bilbon, eta bertan «Desagertzeko arriskuan dauden hizkuntzez eta Europar Batasuneko hizkuntza-aniztasunari buruzko txostena»ren egileek –Csaba Sándor Tabajdi (Europako Parlamentuko Sozialisten eta Progresisten Aliantzaren Taldekoa) eta François Alfonsi (Berdeak-ALEko Taldekoa) eurodiputatuek– parte hartu zuten. Euskaltzaindiak eta Sabino Arana Fundazioak elkarlanean antolatu zuten.

Aipatutakoez gain, beste eurodiputatu batzuk eta Eusko Jaurlaritzako, Bizkaiko Foru Aldundiko eta euskararen, hezkuntzaren eta euskal kulturaren esparruan diharduten zenbait erakunde eta elkartetako ordezkariak ere mintegian izan ziren. Hala, Izaskun Bilbao EAJ-PNVren eurodiputatuak, Patxi Baztarrika Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza sailburuordeak, Andres Urrutia euskaltzainburuak eta Eusko Jaurlaritzako, Bizkaiko Foru Aldundiko eta euskararen, hezkuntzaren eta euskal kulturaren esparruan diharduten zenbait erakunde eta elkartetako ordezkariak ere parte hartu zuten. Erramun Osa Euskaltzaindiko idazkariordea izan zen mintegiko koordinatzailea.

«Desagertzeko arriskuan dauden hizkuntzez eta Europar Batasuneko hizkuntza-aniztasunari buruzko txostena», François Alfonsi korsikar diputatu eta Europako Parlamentuko Gutxiengo Talde-elkarteko presidenteki-deak koordinatua, gehiengo handiz onetsi zen Europako Parlamentuan

2013ko irailaren 11n. Aldez aurretik, proposamena Europako Parlamentuko Kultura eta Hezkuntza Batzordeak ere onetsi zuen, aho batez, 2013ko ekainaren 18an.

Txosten hori berori aurkeztu zen Bilbon eginiko mintegian. Aurkezpen horretan, Csaba Sándor Tabajdik datu batzuk jarri zituen mahai gainean, hala nola, Europar Batasunean 255 hizkuntza baino gehiago mintzatzen dira, eta horietatik 128 egoera larrian daudela eta 90, berriz, oso egoera larrian. Horrek biztanleriaren % 8ri –45 milioitik gora pertsonari– eragiten die. Europako Parlamentuko Sozialisten eta Progresisten Aliantzaren Taldeko eurodiputatuaren esanetan, egoerari buelta eman dakiok. Euskararen kasua aipatu zuen, «bizirik irautea ez ezik, aurreratzea ere lortu baita».

Nafarroako egoera ere kontuan hartu zuen, eta hauxe azpimarratu: «40.000 nafarren hizkuntza-eskubideak Foru Gobernuaren esku daude». Eta frantziar estatuari dagokionez, honako hau adierazi zuen: «Ez du aitortzen frantsesa ez den beste hizkuntzarik, eta horrela Lapurdi, Nafarroa Behere eta Zuberoako milaka euskaldunen eskubideak urratzen ditu». Hori dela-eta, europar instituzioei eskatu zien «presioa egin diezaiotela frantses gobernuari, Hizkuntza Gutxituen Gutuna berresteko konpromisoa bete dezan».

Euskaltzaindiaren webgunearen bertsio mugikorra

Euskaltzaindiaren webgunearen atal erabilienak eskuko telefonoan eskuratzeko, webgunea moldatu du Akademiak. Ondorioz, webgunearen bertsio arruntan ez ezik, Hiztegi Batua, Orotariko Euskal Hiztegia eta Euskal Onomastikaren Datutegia eskuko telefonoentzako egokitutako moldean ere kontsulta daitezke. Eskuko telefonotik webgune osoa ikusteko ere aukera ematen du Akademiak.

Lana Euskaltzaindiaren Donostiako ordezkarietan garatu zen, Akademiaren Informazio eta Komunikazioaren Teknologia (IKT) batzordearen gidaritzapean. Hau guztia aurkezteko, otsailaren 28an prentsurrekoa eman zuten Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundian, Andres Urrutia euskaltzainburuak eta Alazne Gorrotxategi informatikariak.

2013ko Azkue Literatura sariak

Martxoaren 6an, Euskaltzaindiaren Bilboko egoitzan, 2013ko Resurreccion Maria Azkue sariak banatu zituzten Bilbao Bizkaia Kutxa Fundazioak eta Euskaltzaindiak. Sariok Gorka Martinez BBK Fundazioko buruak eta Andres Urrutia euskaltzainburuak eman zituzten.

Hauek dira 2013ko saridunak:

- A mailan, narrazioan: lehen saria: *Mundiala!*, Maddi Aiestaran; bigarren saria: *Zintzoa izateko ipuina*, Olatz Bereziartua; hirugarren saria: *Martinaren ibilbidea*, Anne Agirre.
- A mailan, olerkian: lehenengo saria: *Egunsentia*, Lorea Azpiazu; bigarren saria: *Ezer ez da betiko*, Naia Ordorika; hirugarren saria: *Parkea*, Aiora Amenabar.
- B mailan, narrazioan: lehen saria: *Janis Joplin, sudur gorriak eta arrautza frijituak*, Lourdes Ondaro; bigarren saria: *Lagun minak*, Markel Txasko; hirugarren saria: *Egunari beldur*, Ane Saiz.
- B mailan, olerkian: lehen saria: *Lehertu, atertu, desertu*, Maialen Akizu; bigarren saria: *Amaraunak*, Inhar Esnaola; hirugarren saria: *Itzaldtu*, Maialen Akizu.

Azkue Sarien helburu nagusia idazle gazteak literatura mundura erakaritzea da. 2013ko epaimahaikoak hauek izan ziren:

- A mailan: Yolanda Arrieta, Igone Etxebarria eta Antton Irusta.
- B mailan: Joseba Butron, Amaia Jauregizar eta Jabier Kaltzakorta.

Euskaltzaindia Amezketan, Fernando Amezketarraren jaiotzaren 250. mendeurrenean

2014an bete ziren 250 urte Fernando Amezketarra jaio zela. Hori dela-eta, Amezketako Udalak «Fernando urtea» izendatu zuen 2014a, eta bertsolariaren omenezko hainbat ekitaldi sustatu zituen urte osoan zehar. Euskaltzaindia ere Amezketan izan zen, martxoaren 19an, ospakizunekin bat eginez.

Hala, Euskaltzaindiaren Zuzendaritzak bilera egin zuen Amezketako Udaletxean. Arratsaldean, Fernando Amezketarrari eskainitako plaka bistaratu zuten Kultur Etxean. Honela dio: «2014-3-19. Fernando Amezketarra jaio zeneko 250. urteurrenean eta bere izeneko Kultur-Etxe honetan, herriko Udalak eta Euskaltzaindiak jarritako oroigarria». Ekitaldian, Yolanda Gorostidi Kultura zinegotziak eta Andres Urrutia euskaltzainburuak hitz egin zuten, eta Bixente Gorostidik bertso batzuk bota zituen.

Ondoren, hitzaldi bana eman zuten Pello Zabalak –«Zer izan da Fernando niretzat?»– eta Jose Mari Oterminek –«Zer dakigu Fernandoz?»–.

Euskaltzaindiaren Zuzendaritzako kideen agerraldia Eusko Legebiltzarrean

Martxoaren 18an, Eusko Legebiltzarrean Kultura, Euskara, Gazteria eta Kirol batzordearen aurrean agerraldia izan zuten Euskaltzaindiaren Zuzendaritzako ordezkariak. Guztien izenean, Andres Urrutia euskaltzainburuak hartu zuen hitza eta, besteak beste, Akademiaren sorrera, izaera eta zereginak azaldu zituen. Laster ehun urte beteko dituen erakunde honen erronka eta helburu nagusiak ere aipatu zituen.

Euskaltzaindia zelan sortu zen gogoratu ostean, erakundearen helburu nagusiak gogoan izan zituen euskaltzainburuak: «Euskara ikertzea, arautzea eta haren erabilera sustatzea. Hortaz, bere izaera zientifikoa eta akademiakoa, alde batetik, eta gizartearekikoa, bestetik, azpimarratu behar dira».

Hainbat arlo jorratu zituen Andres Urrutiak bere agerraldian, besteak beste orain arte eman diren pausurik nabarmenenak, bai eta etorkizunari begira Euskaltzaindiak mahai gainean dituen 11 erronka eta 5 ildo nagusiak ere.

Erronkak eta ildo estrategikoak

Erronkei dagokienez, hona horietako batzuk: finantzaketa-bide berriak lortu; egituraz kanpoko erakunde eta profesionalak elkarlana eta lanki-

detza-sistemak hobetu eta areagotu; Euskaltzaindiaren jarduera arauemai-
lea eraginkorragoa egin; hizkuntzaren corpusari buruzko aholku eta kon-
sulta zerbitzuetan, erakunde eta profesionalei zerbitzu-eskaintza hobea
ziurtatzeko urratsak egin; ahozko hizkera-moldeak landu eta hizkuntza
mintzaturiko erregistroak, lehentasunezko gizarte-esparru eta segmentu ja-
kinetara zabaltzeko egitasmoak bultzatu; euskalgintzako eragile eta hizkun-
tzalaritzako profesionalek Euskaltzaindiari eskatutako egitasmoei lehenta-
suna eman, e.a.

Horiek horrela, 2011-2016 aldirako, bai ildo estrategikoak, baita helbu-
ruak ere markatu ditu Zuzendaritzak. Hauek dira helburuok:

- Euskararen Herri Hizkeren Atlasaren 4 liburuki berri kaleratzea.
- Hiztegi Batuak 63.000 hitz jasotzea.
- Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta Adibideak hiztegiak 43.000 hitz jasotzea. Bigarren argitaraldia.
- Euskal Hiztegi Etimologikoa argitaratzea.
- Euskal Gramatikaren Lehen Urratsak lana eguneratzea eta moldatzea. Ondoren, lanaren laburpena egitea.
- Euskara Batuaren Eskuliburua argitaratzea.
- Euskararen Historia Soziala egitasmoa burutzea.
- Lexikoaren Behatokiak 60.000.000 testu-hitz jasotzea.

2013-2016 aldirako bestelako helburuak, aldiz, honako hauek aipatu zi-
tuen:

- Onomastika zerbitzua berrantolatu eta irizpideak ezartzea. Euskal Cor-
pus Onomastikoa gizarteratzea.
- Hizkuntzaren Kalitatearen Behatokia zerbitzuaren sorrera.
- Ikertzaileen figura sortzea eta barruratzea Akademiaren egituraren ba-
rruan.
- Euskaltzaindiaren batzordeek ere lanean jarraitzea eta Euskaltzaindia-
ren zerbitzuak eragingarriak izatea euskal gizartearen aurrean.

- Hizkuntza industriekin, herri-erakundeekin, unibertsitateekin, euskalgintzaren eta euskal gizartearen elkarte eta erakundeekin, hedabideekin eta abar lankidetzaz bideak areagotzea, euskara prestigiatzeko eta are hobeto kokatzeko etorkizunari begira.
- Euskaltzaindiaren ekarria proiektatzea euskal gizartean euskararen lurralde guztietan.
- Kudeaketa gardena eta hurrekoa. Esku artean dauzkan baliabideak ahalik ondoen eta eragingarrien baliatzeko asmo sendoa.

Liburu Azokak: Sara, Durango, Bilbo

Apirilaren 21ean, Pazko Astelehenean, Sarako Idazleen Biltzarra egin zen. Euskaltzaindiak hiru liburu aurkeztu zituen: *Le fondement moral des droits culturels de l'homme* (Kultura eskubideen oinarri etikoak), Piarres Charrittonena; *Amodioaren Martirra. Dolores emazte bat berthutez bethea*, Ernest Daudetena, Xabier Altzibar da edizio kritiko eta modernoa egin duena; eta *Zubererazko istorio, alegia eta ipuin irri-egingarri*, Jean-Baptiste «Battittu» Co-yosek paratua.

Sarako Turismo Bulegoak eta Euskal Kultur Erakundeak antolatzen duten biltzarra herriko kiroldegian egin zen, urtero legez. 2014ko edizioak hiru lagun omendu zituen: Erramun Baxok soziolinguista eta ohorezko euskaltzaina, Manex Pagola idazle, kantari eta euskaltzain urgazlea eta Patrice Rouleau marrazkilaria.

Bestalde, abenduaren 5etatik 8ra bitarte, Euskaltzaindia Durangoko Azokan izan zen. Beste zenbait argitalpenez gain, 2014ko nobedadeak izan zituen salgai, besteak beste, *Harri eta Herri # 50 urte. Artikuluen bilduma*, *Euskaldun hazi Nafarroan*, *Euskal Herriko ibaiak* edota *Sociedad y lengua vasca en los siglos XVII y XVIII*.

Horrezaz gain, Xarles Videgain euskaltzain oso eta *Euskararen Herri Hizkeren Atlaseko* arduradunetariko bat, Atlas horri buruzko azalpenak ematen egon zen, Euskaltzaindiaren erakusmahaietan.

Hauetaz gain, maiatzaren 29tik ekainaren 8ra izan Bilboko Liburu Azokan ere saltokia izan zuen Euskaltzaindiak.

euskaltzaindia.eus helbide berria

Abenduaren erdian, Euskaltzaindiak webgunearen helbide berria estreinatatu zuen: euskaltzaindia.eus. Akademiaren helbide elektronikoko guztiak ere .eus-era aldatu ziren.

.eus domeinuak bere ibilbideari ekin zionetik, zazpi urte luze joan ziren. 2009ko urtarrilaren 9an, PuntuEus elkarteak aurkeztu zuen bere burua, agerraldi publiko batean. Lana, baina, urtebete lehenago hasi zen.

Euskaltzaindiak sorreratik bertatik parte hartu zuen proiektuan. Akademiak 2007. urtearen bukaeran izan zuen lehenbizikoz .eus domeinua sortzeko ekimenaren berri. Ondoren, 2008ko urtarrilaren 17an, ekimen horretan partaide izateko deituak izan ziren erakundeetako ordezkariak bildu ziren, eta horien artean Euskaltzaindiaren ordezkaria zegoen, Andoni Sagarna, alegia. Bilkura horretan parte hartu zutenek .eus elkartearen Zuzendaritza batzordea hautatu zuten eta Euskaltzaindiaren ordezkaria batzorde horren buru izatea erabaki zuten.

2012an, elkarteak PuntuEus Fundazioa sortu zuen, egitura juridiko hori beharrezkoa zela ikusi zelako. Urte horretan bertan Euskaltzaindiak Joan Mari Torrealdai izendatu zuen bere ordezkari; ordu ezkerok, Fundazioaren presidentea Torrealdai da.

.eus domeinua duen aurreneko webgunea apirilaren 15ean sarean ikusi ahal izan zen (Domeinuak.eus). Bi hilabete geroago, ekainaren 28an, PuntuEus Fundazioak iragarri zuen egun horretan bertan aktibatu zirela lehen webgunetako domeinuak, 92 aitzindarien eskutik. Aitzindarien Fasearen ondoren, abiarazte-aldia etorri zen eta, azkenean, abenduaren 3an, .eus domeinuaren fase irekia hasi zen.

Fase irekiaren hasiera ospatzeko, hain zuzen ere, abenduaren 3an, Euskararen Nazioarteko Egunean, aktibatu ziren abiarazte-aldian erregistratu-

tako .eus domeinu-izen, 1.292 guztira. Era berean, domeinu-izenen erregistro publiko orokorraren fasea martxan jarri zen.

Euskaltzaindiak domeinuaren erregistroarekin arazo tekniko batzuk izan zituen, eta, aipatu bezala, abenduaren erdialdera arte ezin izan zuen domeinua erabili, euskaltzaindia.eus, alegia.

Ipar Euskal Herriko euskaltzainen urteko bilera

Apirilaren 29an egin zen Ipar Euskal Herriko euskaltzainen urteko bilkura, Baionako ordezkartzan. Bilera hau urtero egiten da, Frantziako Estatu-ko Elkarte-legeak dioena betez, eta Iparraldeko euskaltzainek –oso, ohorezko eta urgazleek– parte hartzen dute. Iparraldeko euskaltzainez gain, Euskaltzaindiaren Zuzendaritzako kideak izan ziren.

Andres Urrutia euskaltzainburuak hasiera eman zion bilerari. Ondoren, 2013ko ekitaldien txostena aurkeztu zuen Xarles Videgain Iparraldeko ordezkariak, baita Iparraldeko berariazko egitasmo eta argitalpena ere. Bestalde, Joseba Zabaleta kudeatzaileak 2013ko kontuen txostena eta 2014ko aurrekontua aurkeztu zituen. Azkenik, 2013. urteari dagokion aditegi txostena ere aurkeztu zen.

Txosten guztiak aho batez onartu ziren.

12 ohorezko euskaltzain berri

Maiatzaren 30ean, Euskaltzaindiak Donostian egin zuen Osoko bilkuran, 12 ohorezko euskaltzain berri izendatu zituen. Hauek dira: Paulo Agirrebaltzategi, Angel Aintziburu, Dionisio Amundarain, Xabier Amuriza, Xipri Arbelbide, Antonio Campos, Maite Idirin, Mixel Itzaina, Jon Landaburu, Joan Martí, Martin Orbe eta Manu Ruiz Urrestarazu.

Euskaltzaindiak aldiro-aldiro izendatzen ditu ohorezko euskaltzainak, bere arautegiaren arabera, euskarari egindako mesede bikainengatik.

Euskaltzaindiak eta Elantxobeko Udalak Imanol Berriatua omendu dute

Uztailaren 19an, Elantxobeko Udalak eta Euskaltzaindiak Imanol Berriatua omendu zuten, bere jaiotzaren mendeurrenean.

Eguneko egitaraua Gorgonio Renteria Kultur Etxean hasi zen, bertan egin baitzen Imanol Berriatuaren bizitzari buruzko erakusketa birtuala. Xabier Kintana Euskaltzaindiko idazkariak eta Pruden Gartzia Azkue Bibliotekako zuzendariak eman zituzten azalpenak.

Ondoren, ageriko bilkura egin zen. Hizlariak hauek izan ziren: Koldo Olagibel alkatea, Juan Luis Goikoetxea euskaltzain urgazlea, Xabier Kintana euskaltzain osoa eta Andres Urrutia euskaltzainburua. Hitzaldiak entzun ondoren, ohorezko aurrekua dantzatu zuten, eta Talaiako goialdean bistaratu zen Elantxobeko Udalak eta Euskaltzaindiak Imanol Berriatuaren omenez egin duten oroitarria. Honela dio: «Imanol Berriatua Ibieta. Jaiotzaren mendeurrena. 2014. Gure artean hitz egin».

Horren ostean, bi erakundeek beste plaka bat eman zioten Imanol Berriatuaren ilobari. Plaka horretan omenduaren erretratua agertzen da, eta berak 1952an Andima Ibinagabeitiari bidali zion gutunaren zati bat: «Ai, gure Izaro'ko komentu zaharra! Bagagoz emen aski, komentu ori edeki gura dugunok. Baita, euskera errukarria iaso nahi dugunok ere. Erein dezagun gogoz, eta bilduko dugu noizbait fruitua».

Sei kide berri *Euskera* agerkariaren Aholku batzordean

Euskera Euskaltzaindiaren agerkari ofizialaren Aholku batzordeak sei kide berri ditu: Mixel Aurnague, Martine Berthelot, Martin Haase, Jose Ignazio Hualde, Xabier Itzaina eta Jon Landaburu. Agerkariaren Idazketa batzordeak proposatu zituen, eta Akademiaren Osoko bilkurak onartu, uztailaren 18an.

Euskera agerkariaren Idazketa batzordearen lehentasunetako bat agerkariaren irekiera instituzionala sustatzea izan da. Horretan sakonduz, Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT) erakundeak, aldizkari zientifikoaren kalitatea aztertzeko ebaluazioan, *Euskera* agerkariari

egindako gomendioek asmo hori indartu zuten. Izan ere, besteren artean, agerkariko Aholku batzorderako nazioarteko eta izen handiko erakundetako kideak izendatzea proposatzen zen.

Hala, bada, Idazketa batzordeak, 2014ko uztailaren 8ko bileran, zenbait irakasle eta ikerlariren izenak bildu, horien lanak eta meritua aztertu, eta Osoko bilkurari 6 kideren izendapena proposatzea erabaki zuen. Osoko bilkurak izendapen hauek uztailaren 18an berretsi zituen.

Aholku batzordeko kide guztiak hauek dira: Mixel Aurnague, Miren Azkarate, Joxe Azurmendi, Martine Berthelot, Josu K. Bijuesca, Gidor Bilbao, Iñaki Camino, Ana Etxaide, Jose Ramon Etxebarria, Maite Etxenike, Patxi Goenaga, Ricardo Gomez, Manuel Gonzalez, Jose Ignazio Hualde, Itziar Idiazabal, Joseba Intxausti, Iñaki Irazabalbeitia, Jacinto Iturbe, Xabier Itzaina, Jabier Kaltzakorta, Jon Landaburu, Alberto Loizate, Juan Madariaga, Joan Martí, Eneko Oregi, Jon Ortiz de Urbina, Rosa Miren Pagola, Jose Antonio Pascual, Txomin Peillen, Ibon Sarasola, Joan Mari Torrealdai, Miriam Urkia, Xarles Videgain eta Juan Jose Zubiri.

***Hamalau Heriotzena* lanaren jatorrizko bertsopaperaren kopia aurkitu dute Euskaltzaindian**

Modesto eta Bertol Arrieta aita-emeek *Hamalau Heriotzena* izeneko sortaren jatorrizko bertsopaperaren kopia bat aurkitu dute Euskaltzaindiaren Azkue Bibliotekan. Dokumentu berean agertzen denez, Tolosan argitaratu zen, D. Juan Manuel la Lamaren inprimategian, 1826an.

Modesto eta Bertol Arrietak azaldu dutenez, «1965ean J.M. Leizaolak *1808-1814 en la poesía popular vasca* (194-200 or) liburuan argitaratu zituen bertso horiek, baina ortografia garaira egokituta eta izenak ezkatututa. Gero, 1983an, Lakarrak, Bigurik eta Urgellek jaso zuten aldaera hori euren liburuan (*Euskal baladak: antologia eta azterketa*)».

«Dena den –gaineratu dute– bertso-paper hori, Louis Lucien Bonaparte printzeak jaso eta Londresen zeukan liburutegi pertsonalean gordeta egon zen, bere alargunak Chicagoko Newberry Libraryri saldu arte (1900. urte inguruan). Gero, 1980. urte inguruan, Euskaltzaindiaren Bibliotekak Bona-

partek jasotako bertso-paperez osatutako mikrofilm bat erosi zuen, ikertzailer guztien eskuragarri egon zedin. Kontsultak errazteko bertso-paper horien kopia egin zituen paperean. Guri horien kopia bat iritsi zaigu. (Hilabete eskas geroago, Roberto Kerexetaren laguntzaz, beste mikrofilm bat aurkitu dugu Euskadiko Artxibo Historikoan)».

Bertsopaper honetan, aurkezpen gisa, testu hau azaltzen da: «*MENDAROCO SEMEA NAIZ DESGRACIA ASCO EGUIN dedana, eta noa aditce? ematera canta oiequin ez dedin suertatu Amaren Semeric gueyago ni becela*».

2014ko Nafarroa Oinez dela eta, Euskaltzaindia Zangozan

Urtero bezala, Nafarroa Oinez Nafarroako ikastolen aldeko festarekin bat egin, eta irailaren 26an Zangozan izan zen Euskaltzaindia.

Goizean, Angel Navallas Zangozako alkateak ongietorria eman zien euskaltzainei. Udalaren izenean, alkateak «Zangozako Udalak Euskaltzaindiari, Zangozako Udaletxean ospatutako bileraren oroimenez. 2014/9/26» dioen oroigarria eskaini zion euskaltzainburuari.

Ondoren, Euskaltzaindiak Osoko bilkura egin zuen, Udaletxean. Batzarra amaitu zenean, 2014ko Nafarroa Oinez antolatu zuen Zangozako ikastola bisitatu zuten euskaltzainek. Ondoren, ikastolako arduradunek operi batzuk eman zizkioten Euskaltzaindiari: «Zugan datza euskararen geroa» esaldia duen oroigarria eta Jose Javier Abadía margolariak egindako Santa Maria elizaren fatxadaren urmargoa. Bestalde, euskaltzain guztiek jaso zuten Zangozako ikastolak 25 urte bete zituenean kaleratu zuen liburua.

Arratsaldean, Zangoza herria bisitatu zuten Juan Cruz Labeaga historialariaren gidaritzapean.

Euskararen aldeko gurasoen jarrera eskatu dute Euskaltegiek eta Hezkuntza ordezkariak

Irailaren 16an, agerraldia egin zuten euskaltegiek eta hezkuntzako hainbat eragilek, Euskaltzaindiaren egoitzan. «Zatoz euskaltegira» kanpainaren

barruan kokatu zen ekitaldia eta gurasoei zuzendu zitzaizkien. Izan ere, umeak euskalduntzeko prozesuan, gurasoen jarrera aktiboa oso inportantea dela aldarrikatu zuten.

Agerraldian hauek izan ziren: batetik, AEK, IKA, Batuz, Elkarlan, Deustuko euskal irakasleagoa, Aurten bai, Bai&By, Maizpide eta udal euskaltegiak; eta bestetik, Koldo Tellitu (Euskal Herriko Ikastolen Federazioa), Mikel Ormazabal (Kristau Eskola) eta Lurdes Imaz (EHIGE) hezkuntzako eragileak. Arantza Aurrekoetxea Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza sailburordea eta Joseba Erkizia HABEko zuzendari nagusia ere izan ziren ekitaldian. Azaldu zuten bezala, ohiko ikastaro eta moduluez gain, gurasoei bereziki zuzendutako eskolak eskaintzen dituzte euskaltegiek, gurasoen behar komunikatibo nagusietara eta ordutegietara egokitutakoak.

Euskaltzaindia 2014ko Ondarearen Europako Jardunaldietan

Urtero legez, 2014an ere Ondarearen Europako Jardunaldiak antolatu zituen Bizkaiko Foru Aldundiak. «Etxez etxe» izenburupean, ekitaldi ugari egin ziren urrian zehar, Bizkaiko herri askotan. Euskaltzaindiak «Euskal Herriko etxeak: etxeen izenak eta esanahiak» izeneko hitzaldi zikloa eta erakusketa bi –bata digitala, bigarrena liburuez osatuta– antolatu zituen.

Euskal kulturaren *etxe* kontzeptuak alderdi anitz dauka eta oso garrantzitsua da. Hori horrela, etxearen eta euskararen arteko lotura hizpide izan zuten hiru hitzaldi antolatu zituen Euskaltzaindiak: «Etxea eta euskalkiak», «Etxeen izenak» eta «Etxea eta euskal literatura». Hizlariak Aritz Abaroa, Mikel Gorrotxategi eta Adolfo Arejita izan ziren.

Hala, urriaren 9an «Etxea eta euskalkiak» hitzaldia eman zuen Aritz Abaroa Euskararen Herri Hizkeren Atlas egitasmoko teknikariak. Euskalkien ikuspuntutik heldu zion gaiari: baserria, borda, aldeatze, laborari etxea eta antzeko kontzeptuen arteko aldea ikusi zen.

Urriaren 16an, Mikel Gorrotxategi Onomastika zerbitzuko arduradunak «Etxeen izenak» gaia jorratu zuen. Etxeen izenak aztertu zituen: Goikoe-txea, Bengoetxea, Aurrekoetxea...

Urriaren 23an, Adolfo Arejita euskaltzain eta Iker sailburuak «Etxea eta literatura» izan zuen hizpide. Etxearen sinbolismoa euskal literaturan aztertu zuen.

Erakusketari dagokionez, «Etxea XX. mendeko euskal pentsamenduan. Hiru intelektuaren ekarpena: Agirre, Lhande eta Barandiaran» izena zuen, eta urriaren 1etik 31ra egon zen zabalik.

Euskaltzaindia Xalbador Egunean

Urtero legez, Urepelen (Nafarroa Beherea), ospatu zen Xalbador Eguna, Fernando Aire «Xalbador» oroitzeko. Urriaren 18an eta 19an izan zen ekimena, eta ohi bezala, Xalbadorrekin batera, beste pertsona bat omendu zuten. Oraingo honetan, Pierre Bordazarre «Etxahun Iruri» idazle, kantu eta pastoral egilea izan zen.

Xalbador Eguna antolatzen duten Deiadarra elkarteak eta Euskaltzaindiak egitarau oparoa prestatu zuten. Besteak beste, urriaren 17an, larunbatean, François Rossek eta Mixel Etxekoparrek kantaldia eman zuten. Igandean, aldiz, Etxahun Iruriri buruz aritu ziren, mahai-inguru batean, Jean Mixel Bedaxagar, Allande Etxahun, Luxi Etxekopar eta Mixel Etxekopar. Igandean, honako bertsolariak aritu ziren: Ibai Kanpo eta Joanes Etxeberria bertsolari zuberotarrak, eta horien ostean Amets Arzallus, Sebastian Lizaso, Maialen Lujanbio, Juan Jose Eizmendi «Loidisaletxe II» eta Jose Luis Gorrotxategi. Gai-jartzailea Joxe Mari Iriondo izan zen.

Urepeleko Herriko Etxearen, Bizkaiko Foru Aldundiaren eta Euskadi Irratiaren laguntzarekin antolatu zen egitaraua.

Euskaltzaindiak eduki gehiago jarri ditu Creative Commons lizentzian

Azaroan, Euskaltzaindiak eduki gehiago jarri zituen Creative Commons lizentzian. Ordura arte bost ziren lizentzia horren menpe zabaltzen ziren lanak, eta azarotik aurrera bost gehiago gehitu zitzaizkien. Hauek dira lan

guztiak: Arauak, Hiztegi Batua, Hiztegi Batu Oinarriduna, XX. mendeko Euskararen Corpus Estatistikoa, Orotariko Euskal Hiztegia, Literatura Terminoen Hiztegia, Lexikoaren Behatokiaren Corpora, Hitz-elkarketa, Izen-degiak / Euskal Onomastikaren Datutegia (EODA) eta Jagonet galde-erantzunen datu-basea.

Euskaltzaindiak erabiltzeari eskaintzen dion baimen-mota zehatza honako hau da: Aitortu - EzKomertziala - Partekatu Berdin 3.0 Espainia.

Hortaz, Akademiak argitaratutako material horiek guztiak kopiatu, banatu eta jendaurrean komunikatu ahal izango dira, betiere egilea Euskaltzaindia dela beren-beregi aitortu eta begi-bistan jarriz gero, eta edukiak zabaltzeko lizentzia bera erabiltzen bada. Horretaz gain, ezin da lan horren erabilera komertzialik egin, eta lana aldatu edo lan eratorri bat sortzen bada, sortutako eduki horren banaketa, ezaugarri berberarekin egin beharko da.

Era berean, erabiltzaileak lan baimendunen zatiak barruratu ahal izango ditu lan sortu berrietan, lan berri horiek literatura arlokoak, artistikoak nahiz zientifikoak izan, baldin eta lan sortu berrian ageriko aipamena jartzen badu, aurretiazko lan bat erabili duela nabarmentzeko, eta, horrez gain, baimen honen baldintza guztiak betetzen baditu (Aitortu - EzKomertziala - Partekatu Berdin).

R. M. Azkueren lan argitaragabeen digitalizazioa

Resurreccion Maria Azkueren lan argitaratu guztiak bildu, katalogatu, sistematizatu eta digitalizatzen ari da Jakin Taldea. Egitasmoa Euskaltzaindiaren eta Bizkaiko Foru Aldundiaren arteko hitzarmen bati esker gauzatzeko ari da eta 2015ean amaituko da. *Jakin* taldeak garatuko du.

Josune Ariztondo Bizkaiko Foru Aldundiko Kultura diputatuak, Andres Urrutia euskaltzainburuak eta Joan Mari Torrealdai euskaltzain oso eta Jakin Taldeko kideak aurkeztu zuten egitasmoa, abenduaren 1ean. Torrealdaik esan zuenez, «hain da handia Azkueren obra, inork gutxik ezagutzen baitu osorik. Folkloreaz interesatzen dira batzuk, hiztegitintzaz besteak, besteak gramatikaz, besteak linguistikaz, besteak musikaz. Orain, guztia batean

emanda, corpus gisa eraturik, eta interaktibotasunari esker, Azkueren obrak beste dimentsio bat hartuko du, eta ikertzaileei aztergune berriak sortuko dizkie. Digitalizazioari esker –gaineratu zuen– Azkueren ekoizpen intelektual-kulturala gure esku geldituko da oso-osorik eta inolako sekreturik gabe».

Azkue gaitasun handiko gizona izan zen: euskaltzainburua, idazlea, literaturgilea, kazetaria, musikagilea eta musika biltzailea, hiztegiilea, hizlaria, irakaslea, folklorista, herri literaturaren biltzailea, hizkuntzalaria, euskalaria, euskaltzalea.

Torrealdairen hitzetan, «sormen lana eta bilketa lana biak egin zituen, biak oparo. Azkueren obrak sekulako eragina izan du hurrengo belaunaldietan; galtzear zegoen herri ondarea betiko salbatu zuen, eta bazuen azken orduko bilketa zelako kontzientzia».

Kazetari gisa idatzi zituen 713 artikulua, eta 85 liburu burutu zituen. Liburu horietako lau lirateke «enblematikoak»: *Diccionario vasco-español-francés* (Hiztegia), *Cancionero popular vasco* (Kantutegia), *Morfología vasca* eta *Euskalerrriaren yakintza*.

Joan Mari Torrealdaik azaldu zuenaren arabera, «Azkueren obra ia guztiak bera bizi zelarik argitara emanak dira, horietatik 28 XIX. mendean eta gainerako ia guztiak 1936. urtearen aurretik. Geroztik ere, Azkueren obraren berrargitalpenak gauzatu dira, bai literaturan eta bai linguistika kontutan».

Behin lana amaituta bilaketak katalogoaren arabera eta gaitegiaren arabera egin ahal izango dira. Lan osoko bilaketa eta egituraren bidezkoa ere aurreikusi dituzte.

592 sarrera berri «Euskararen Historia Soziala. Argibide bibliografikoak» atalean

Euskaltzaindiak «Euskararen Historia Soziala. Argibide Bibliografikoak» atalaren datutegia eguneratu eta sarean jarri zuen abenduan. Eguneratze horren ondorioz, 592 sarrera berri erantsi ziren. Orotara, orain 5.033 sarrera bibliografiko ditu.

«Euskararen Historia Soziala. Argibide Bibliografikoak» atariaren xede nagusia honako hau da: Euskararen Historia Sozialari buruzko tresna bibliografikoak guztion eskura jartzea. Ataleko edukiak euskararen historia soziolinguistikoaz ari dira. Hizkuntzaren iraganaren eta euskal gizartean izan duen bilakaeraren berri ematen da, eta inguruko hizkuntzekiko harremanak ere kontuan hartzen dira.

Euskararen Historia Soziala. Argibide Bibliografikoak lanaren lehen bertsioa paperean argitaratu zen: liburu inprimatua 2011n eman zuen argitara Euskaltzaindiak, eta geroztik, 2012an, Akademiak atal berria zabaldu zuen webgunean.

Aurreko lanak berrikustean, eta erantsi diren 592 sarrera berrietan, lan hauek egin ziren:

1. Hautatutako erreferentziak banan-banan egiaztatu, hainbat liburutegitan (Azkue, Habe, Koldo Mitxelena...).
2. Eremuka bateratu: egilea, izenburua, argitaletxea, etab. Izen-deituretarako Euskaltzaindiko Azkue Katalogoa erabili da eta horra jo behar-ko du irakurleak, zernahi argibide behar izanez gero.
3. Lanak hautatutako liburutegietan aurkitu eta informazio hori kode bidez jaso (ikus liburutegien zerrenda «laburdurak» pdf-an).
4. Sarrera bakoitzari gako-hitzak erantsi, horien arabera ere bilaketak egin ahal izateko.
5. Interneten irakur daitezkeen lanen estekak aurkitu.

Bestalde, aurreko sarreretan berregokitze lan batzuk egin ziren. Besteak beste, liburu edo artikuluen edizio digitalak banan-banan berriz egiaztatu eta behar ziren aldaketak egin ziren. Hala, 250 esteka berri gehitu eta beste 130 ordezkatu ziren.